

Yaratıcı Yazmanın Akademik Düzlemde Ele Alınışı (İçerik Analizi)

Addressing Creative Writing Academically (A Content Analysis)

Elif Emine Balta

Yazar Bilgileri

Elif Emine Balta
Doç. Dr., Düzce Üniversitesi,
Türkçe Eğitimi,
elifeminebalta@duzce.edu.tr

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye’de yaratıcı yazma konusunda tamamlanmış olan makale ve lisansüstü tezlerin genel bir değerlendirmesini içermektedir. Değerlendirme çalışmasının amacı Türkiye’de yaratıcı yazmanın akademik düzlemde nasıl ele alındığını tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda konuyla ilgili 2005-2021 yılları arasında tamamlanmış lisansüstü tezler ile Türkiye kaynaklı dergilerde yayımlanmış makaleler araştırma kapsamına alınmıştır. Ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilen alanyazın taramasında 123 çalışmaya ulaşılmıştır. Ulaşılan çalışmaların 55’i makale, 55’i yüksek lisans tezi ve 13’ü doktora tezidir. Çalışmalar tür, konu, yöntem, örneklem büyüklüğü, hedef kitle, veri toplama aracı, veri analizi ve sonuçlar başlıkları altında kodlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmış, bulgular frekans ve yüzde olarak tablo ve grafik yoluyla sunulmuştur. Araştırma sonucunda yaratıcı yazma odaklı çalışmaların ağırlıklı olarak makale ve yüksek lisans türünde yapıldığı, yaratıcı yazmanın sıklıkla beceri ifadesiyle isimlendirildiği görülmüştür. Çalışmalar büyük oranda, bağımsız değişken olarak yaratıcı yazma konu başlığı altında toplanmış, çalışmalarda nicel yöntem diğerlerine göre daha fazla tercih edilmiş, çalışmaların örneklem türü ağırlıklı olarak ortaokul öğrencilerinden oluşmuştur. Sonuç bölümünde detaylı olarak tartışılan bulguların, yaratıcı yazma algısının akademik dünyamızdaki teşekkülüne ışık tutacağı, böylece gelecekteki çalışmalara yol göstereceği umulmaktadır.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler

Yaratıcı Yazma
Lisansüstü Tez
Makale
İçerik Analizi

Keywords

Creative Writing
Postgraduate Thesis
Articles
Content Analysis

Makale Geçmişi

Geliş: 05.09.2022
Düzeltilme: 17.01.2023
Kabul: 06.02.2023

ABSTRACT

This study covers an overall assessment of published articles and postgraduate theses on creative writing in Turkey. The study aims to assess the practicing ways of creative writing academically in Turkey. In line with this objective, postgraduate theses accomplished between 2005 and 2021 and articles published in Turkish-language journals were included in the research. A total of 123 publications were found in the literature within the framework of these criteria. These documents consist of 55 articles, 55 master’s theses, and 13 doctoral dissertations. Selected publications from the literature were encoded under the following titles: type, subject, method, sample size, target group, data collection tool, data analysis, and results. The data were analyzed using content analysis and displayed in frequency and percentage format in tables and graphs. The study findings revealed that creative writing-oriented documents were mainly in the form of articles and master’s thesis, and creative writing was mostly referred to as the expression of skill. The identified publications were grouped primarily under the heading of creative writing as an independent variable, the quantitative approach was the primary preference over the other methods, and the sample type predominantly consisted of secondary school students. The findings explored in the conclusion part are anticipated to enlighten the formation of creative writing perception in the academic world, and thus it will guide the future studies.

Makale Türü

Derleme

Önerilen Atıf

Balta, E. E. (2023). Yaratıcı yazmanın akademik düzlemde ele alınışı (İçerik analizi). *TEBD*, 21(1), 357-382.
<https://doi.org/10.37217/tebd.1171431>

Giriş

İnsanoğlu varoluşundan bu yana yeniyi bulmaya, yeniliği getirmeye yönelik istek duymuştur. Eagleman ve Brandt (2019, s. 32) yeniyi yaratma dürtüsünün, yüzlerce kültür, milyonlarca yeni öykü inşa eden, kendini daha önce hiç var olmamış şeylerle kuşatan insanın biyolojik bir unsuru olduğunu ifade etmektedir. O hâlde insan, dünya üzerinde kaldıkça yeniyi arama, bulma ve üretme çabasını sürdürecektir. Bu bağlamda eğitim ve öğretimin hedefleri insan doğası ve toplum yapısıyla uyumlu olup zamana, şartlara bağlı olarak sürekli ve değişken nitelikler gösterebilir. Söz konusu hedeflerin sürekli olanlarından biri, ait olduğu toplumun, çağa uyum sağlama, yenilikleri takip etme ve yenilikler ortaya koyma gibi gereksinimlerini karşılamak için yaratıcı düşünen bireylerin yetiştirilmesidir.

Eğitim odaklı akademik çalışmalar, çeşitli disiplinler kapsamında ve değişen şartlar ekseninde yaratıcı düşünen bireylerin yetiştirilmesinde etkili olabilecek yaklaşımları, yolları irdelemek ve bu yaklaşımların yenilerini keşfetmek amacındadır. Buna benzer gayretleri, ana dilin eğitim ve öğretiminde de görmek mümkündür. Temel bileşenleri dil ve düşünce ortaklığına dayanan Türkçe dersine yaratma merceğinden bakıldığında, bu dersin yaratıcı dil becerilerini geliştirmeye dönük eğitim yaşantıları hazırlamada zengin kaynaklara sahip olduğunu iddia etmek mümkündür. Bu yaratıcı dil becerilerden biri yaratıcı yazmadır.

Türkiye’de 2000’li yıllardan itibaren terim olarak duyulup kullanılan yaratıcı yazma, günümüzde eğitim-öğretim sisteminin her branş ve kademesine yayılmıştır. Bununla beraber doğru, yanlış ya da eksik olsa da hakkında fikir sahibi olunan bu kavram, çoksatar kitaplar, yüz yüze veya çevrim içi kurslar ve atölye çalışmalarıyla sadece yazar olmak isteyenlere değil kişisel gelişimine katkıda bulunmak isteyenlere de cazip gelmektedir. Oldukça yaygınlaşmış bir beceri ifadesi olmasına rağmen yaratıcı yazmanın tanımı, kapsamı ve etki alanları bakımından tam olarak anlaşıldığı söylenemez. Muhakkak ki yaratıcı yazma sürecinin belli bir standarda bağlanması; bu sürece uygun yöntemlerin, uygulamaların, değerlendirmelerin kesin ve değişmez sınırlarla tespiti zordur. Çünkü “yaratıcı proseslerin çoğunluk tarafından kabul edilmiş bir açıklaması yoktur.” (Arık, 1990). Fakat nelerin yaratıcı yazma başlığı altında değerlendirilebileceğini, nelerin kapsam dışı kalması gerektiğini ayırt etmek de önemlidir. Yaratıcı yazmanın beceri olarak kazandırılması süreci ancak bu yolla sistemli hâle getirilebilir.

Yaratıcı yazma ile yaratıcı düşünme birbiriyle ilişkilidir. Yaratıcı düşünme, herhangi bir konuda farklı bağdaştırmalar yoluyla yeni bir şey oluşturabilmenin zihinsel aşamalarını içerir. Karmaşık bir zihinsel süreç olan yaratıcı düşünme, her disiplinde benzer bileşenleri işe koşa da bu bileşenler ilgili disipline ait aşamalarda farklı bir biçimde sürdürülür. Örnek olarak yaratıcı düşünme, yaratıcı yazma bağlamında dil, üslup, tür, ifade gibi çeşitli unsurları yazmanın kendi doğası içerisinde

yeniden oluşturur. Farklı bir söyleyişle yaratıcı düşünme, niteliklerini, kullanıldığı alana özgü olarak dönüştürür ve yeniden şekillendirir. Bu açıdan bakıldığında yaratıcı yazmayı, birbirine iliştilirilmiş karmaşık yapılu bir dil ve düşünme sürecinin sentezi olarak görmek mümkündür. Yazma ve yaratıcı düşünme süreçlerinin doğru anlaşılması ve ortaya çıkan bu sentezin doğru adlandırılması şarttır. Aksi takdirde doğru adlandırılmamış, netlik kazanamamış unsurların varlığı, yaratıcı yazmanın beceri hâline getirilmesi beklentisini karşılama konusunda engel teşkil edecektir.

Aşlıoğlu (1993), "Yaratıcı yazma, dış dünyadan elde edinilen izlenimlerin farklı bir sunumla ortaya konmasına dayanmaktadır." demekle yaratıcı yazmanın en önemli özelliğinin, anlamın yazara özgü bir biçimde yeniden üretilmesi olduğunu vurgulamıştır. Demek oluyor ki herhangi bir yazılı anlatımın yaratıcılık vasfına sahip olabilmesinde anlatılmak istenenlerin, yazarın özgünlüğü ve bireyselliği filtrelerinden geçmesi şarttır. Bu filtreleri kişinin geçmişi, deneyimleri, kişilik özellikleri, dünyayı görme ve algılama açısı, hayal gücü ve aldığı eğitim gibi değişkenler belirlemektedir.

Yaratıcılığın yanlış algılanmasının ya da yazma becerisinin tam ve yetkin olarak kazandırılmamasının temelinde kavram yanlışları bulunmaktadır. Yaratıcı yazma sözünün akla sıklıkla masal, öykü gibi kurgusal metinleri getirmesi kavram yanlışlarından biridir. Hâlbuki bunların yanı sıra şiir, senaryo, tiyatro gibi türlerde hatta bilgilendirici ve kullanımlık metinlerde dahi yaratıcı yazma becerisine ihtiyaç duyulur. Daha geniş bir perspektiften bakıldığında düşüncelerin esnek, akıcı ve özgün biçimde kurgulanması demek olan yaratıcılığın ortaya çıktığı her metin yaratıcı yazma ürünü değerinde görülebilir. Yaratıcı yazmayla ilgili yanlışlarından bir diğeri sıra dışı olmak, anlaşılmamak ya da gösteriş adına içi boş sembolizm yoluyla anlamı feda etmek, metinsellik ölçütleri, üslup ve tür bilgisi hususlarında var olan eksikliği farklı olmaya çalışmak yoluyla kapatmak gibi nice yanlışlar, yazmanın her boyutu ve aşaması için birer problem teşkil eder. Bu tür problemlerin kaynağının belirlenmesi ve problemlere çözüm yollarının üretilmesi için yaratıcı yazma konulu akademik çalışmalar önem arz eder.

Yaratıcı yazmayla ilgili araştırmaların nicelik ve içerik olarak çeşitliliğinin yanı sıra bunlar üzerine yapılan değerlendirmelere de gerek duyulur. Türkiye'de son yıllarda yaratıcı yazma konulu akademik araştırmaları değerlendiren veya inceleyen çalışmalar alanyazına eklenmiştir. Doğrudan ilgili olmasa da Uyar'ın (2016) "Yazma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Araştırmalar: Son Çeyrek Asrın Değerlendirilmesi" başlıklı makalesi yaratıcı yazma çalışmalarının değerlendirilmesine kaynaklık etmesi bakımından önemlidir. Makalede yazma becerisini geliştirmeye yönelik Türkiye'de yapılmış olan lisansüstü tezlerin sentezi amaçlanmıştır. Yaratıcı yazma araştırmalarına ilk örnek olarak Şahin'in (2019) yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin tutumları üzerindeki etkisini meta-analizle belirlediği çalışması gösterilebilir. Şahin (2019) çalışmasında, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin tutumlarını artırma açısından orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ayrıca Şahin ve Polatcan (2019) "The Effect of Creative Writing Exercises in Turkish Classes on Students' Academic Achievement: A Meta-Analysis" başlıklı çalışmasında yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin Türkçe dersi başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Yaratıcı yazmanın deneysel olarak konu alındığı 25 çalışmayı çözümlenip değerlendiren araştırmacılar, yaratıcı yazmanın Türkçe dersi akademik başarısı üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğu sonucunu ifade etmiştir. Konuk (2021) Türkiye'de tamamlanmış olan yaratıcı yazma konulu 51 tezi tematik analizle, Çoban (2022) yaratıcı yazmayla ilişkili hazırlanmış doktora tezlerini betimsel içerik analiziyle incelemiştir. Yaratıcı yazma konusunda Türkiye'de yapılan çalışmalara bütüncül bir gözle bakabilmek, çalışma sayıları ve çalışmaların ele alındıkları disiplinlerin çeşitlilikleri arttıkça önem kazanmaktadır. Hâlihazırda bu araştırma, yaratıcı yazma kavramını tanılamaya, kavramın kapsamını, incelendiği açıları ve yollarını tespit etmeye, böylece Türkiye'deki çalışmaların konuyla ilgili genel eğilimini görmeye imkân sağlayacaktır. Ayrıca bu bağlamda tespit edilen eksikliklerin gelecek çalışmalarda ele alınması bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Yaratıcı yazma günümüzün popüler kavramlarından biridir. Popülerleşen bir kavramın anlamı ve kapsamı ister istemez genişlemekte böylelikle kavram kimi zaman amacı, içeriği ve bileşenleri dışında da kullanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı yapılmış olan çalışmaların incelenmesi yoluyla Türkiye akademik ortamında yaratıcı yazma kavramının nasıl algılandığını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de 2005-2021 yılları arasında yaratıcı yazma ile ilgili tamamlanmış akademik çalışmalar incelenmiştir. Türkiye'de yapılmış çalışmaların yaratıcı yazmayı nasıl ele aldığını belirlemek amacı taşıyan bu incelemede:

1. Tür incelemesi başlığı altında "Yaratıcı yazma üzerine yapılan çalışmalar yayın türlerine göre nasıl dağılım göstermektedir?"
2. İçerik incelemesi başlığı altında "Yaratıcı yazma üzerine yapılan çalışmalarda yaratıcı yazma için kullanılan terimler ve odaklanılan konular nelerdir?"
3. Yöntem incelemesi başlığı altında "Yaratıcı yazma üzerine yapılan çalışmalarda tercih edilen yöntem ve desenler, örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri nelerdir?"
4. Sonuçların incelenmesi başlığı altında "Yaratıcı yazma üzerine yapılan çalışma sonuçları nelerdir?" sorularına cevap aranmıştır.

Araştırmanın Önemi

Her araştırma sorusu, araştırmanın amacı bağlamında, kendisinden önceki çalışma sonuçlarının onay ya da reddini barındırdığı gibi doğurduğu yeni sorularla da gelecekteki

araştırmalar için yol gösterici özellik taşımaktadır. Herhangi bir konuda mevcut araştırma verilerinin derlenmesi, karşılaştırılması, kategorize edilmesi ve özetlenmesi o konunun içeriğine ilişkin açık ve nesnel bilgi seviyesini belirlemek bakımından değerlidir. Yaratıcı yazma konusunda Türkiye’de yapılmış olan çalışmaların içerik analiziyle incelenmesi amacını taşıyan bu araştırma, kavramın akademik anlayışımızdaki biçimini belirleme çabası olarak görülmelidir.

Yöntem

Odak noktası yaratıcı yazma olan lisansüstü tezlerin ve Türkiye adresli makalelerin incelemeye alındığı bu araştırma nitel yöntem üzerine kuruludur.

Araştırmanın Deseni

Araştırmada betimsel içerik analizi deseni tercih edilmiştir. Betimsel içerik analizi, herhangi bir konu üzerine yapılmış araştırmaları ele alan, çalışmalardaki eğilimleri tespit etmeyi ve araştırma sonuçlarının betimlemeyi ve bu doğrultuda değerlendirmeyi amaçlayan sistematik çalışmalardır (Çalık ve Sözbilir, 2014; Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021).

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Bu bağlamda araştırmanın verileri doküman analizi yoluyla derlenmiştir. Doküman analiziyle araştırma hedefinde olan olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyaller analiz edilerek olguya ilişkin bütüncül resmin çizilmesi amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2004, s. 153). Araştırmada kullanılan veri toplama aracının hazırlanmasında Sözbilir ve Kutu’nun (2008) yayın sınıflama formu esas alınmış, yayın sınıflama formunda bazı değişiklikler yapılmış ayrıca forma sonuç kısmı eklenerek araştırma verileri kodlanmıştır. Yaratıcı yazma ile ilgili çalışmalar YÖK Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, ERIC, TR Dizin başta olmak üzere çeşitli veri tabanlarında “yazma” “yazma becerisi” “yaratıcı yazma”, “yaratıcı yazar(lık)” ve “yaratıcı yazı” gibi sözcük ve sözcük grupları kullanılmak suretiyle taranmıştır. Konuyla ilgili lisansüstü tezlerden üretilmiş makaleler araştırma kapsamına alınmamış olup bahsi geçen çalışmalar tez üzerinden sınıflamaya dâhil edilmiştir. Derlenen tüm çalışmalar yayın sınıflama formu üzerinde kodlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi “hacimli olan nitel materyali alarak temel tutarlılıkları ve anlamları belirlemeye yönelik herhangi bir nitel veri indirgeme ve anlamlandırma çabası”dır (Patton, 2018). Başka bir ifadeyle içerik analizi elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmayı amaçlar. Betimsel analizden en önemli farkı verilerin derin işleme sürecine alınması ve böylece betimsel analiz yoluyla fark edilemeyen kavram ve temaların keşfedilebilmesine olanak tanınmasıdır (Sığrı, 2018, s. 208). Yaratıcı yazma konulu

araştırmalardan derlenen veriler, içerik analizi doğrultusunda Sıgır'nın (2018) belirtmiş olduğu aşağıdaki aşamalar takip edilerek işlenmiştir:

1. Veriler düzenlenmiş ve ön analiz yapılmıştır. Bu aşamada taranan ve ulaşılan çalışmalar başlıkları, özet, problem cümlesi ve alt problemleri okunup araştırma amacına uygun olanlar veri setine dâhil edilmiştir. Alanyazın taraması yapılırken lisansüstü çalışmalarından üretilmiş makaleler belirlendiğinde lisansüstü tez araştırma kapsamına alınmıştır. Ele alınan çalışmaların yıllara göre dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Çalışma türü			Yıllar	Çalışma türü		
	YL	Doktora	Makale		YL	Doktora	Makale
2005	2	-	-	2014	1	-	1
2006	-	1	1	2015	3	-	4
2007	-	1	-	2016	3	1	6
2008	1	-	-	2017	2	1	1
2009	-	1	1	2018	6	-	7
2010	5	-	2	2019	15	3	11
2011	4	2	4	2020	5	1	6
2012	2	1	3	2021	3	1	3
2013	3	-	5				

2. Veriler, kavramlar kullanılarak kodlanmıştır. Araştırma kapsamında incelenecek çalışmalar belirlendikten sonra her bir çalışma için içerik, yöntem ve bulgular bakımından tanımlayıcı ifadeler geliştirilmiştir.
3. Konu kategorisinin kodlarının oluşturulmasında önce araştırmaların başlıkları, özetleri, amaç cümleleri ve alt problem cümleleri okunarak yaratıcı yazma kavramının hangi boyutunu, yönünü nasıl ele aldıkları tespit edilmiştir. Araştırmayla ilgili tespitlere dayalı olarak kodlamalar yapılmıştır. Bu kodlamalar iki ay sonra yinelenmiştir. Aynı olanlar değiştirilmeden, birbirinden farklı olarak kodlanmış ifadeler ise düzeltilerek temalar hâlinde son şeklini almıştır. Örnek olarak herhangi bir yaklaşım, yöntem veya uygulamanın yaratıcı yazma üzerine etkisini araştıran çalışmalar *bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma*, yaratıcı yazmanın herhangi bir beceri, yaklaşım veya performansa etkisinin belirlemek amacıyla olan çalışmalar *bağımsız değişken olarak yaratıcı yazma* tema cümlesi altında toplanmıştır. *Durum belirleme* sözcük grubu, yaratıcı yazma etkinlikleri ve uygulamaları gibi sürecinin işleyişini tasvir eden, *düzyer belirleme* ifadesi ise öğrenci, öğretmen, öğretmen adayı gibi yaratıcı yazmanın öznelere üzerine beceri değerlendirmesi yapan çalışmaların kategorize edildiği başlık ifadeleri olarak tercih edilmiştir. *Program inceleme* öğretim programlarının, *ilişki inceleme* yaratıcı yazma ile herhangi bir beceri, davranış veya performans ilişkisinin, *ölçme-değerlendirme* sözcük grubu yaratıcı yazmanın ölçme değerlendirmesinin, *süreç inceleme* yaratıcı yazma kavramının süreç bağlamında incelendiği, *kavram tanımlama* öğrenci, öğretmen

veya öğretmen adaylarının yaratıcı yazmaya ilişkin algılarını, görüşlerinin belirlendiği çalışmaların kümelendikleri başlıkları göstermektedir. *Alanyazın taraması* konuyla ilgili daha önce yapılmış, *yöntem karşılaştırma* ifadesi altındaysa birden fazla yöntemin etkililiğini denemeyi amaçlamış çalışmaları tanımlamaktadır. Yöntem, desen, örneklem özellikleri ve büyüklüğü, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere ulaşabilmek adına çalışmaların başlıkları, özetleri ve daha sonra yöntem bölümleri okunmuştur. Çünkü bazı çalışmaların özet bölümünde bahsi geçen maddelere ilişkin bilgilere rastlanmamıştır. Yaratıcı yazma dışında araştırmanın diğer amaçlarına yönelik verileri toplamak için kullanılan araçlar kapsam dışı bırakılmıştır. Sonuç kategorisinin kodlarının oluşturulmasında, çalışmaların sonuç bölümleri okunmuş, yaratıcı yazmayı doğrudan içeren sonuç yargısı bildiren ifadeler sonuç kategorisine maddeler hâlinde aktarılmış, Excel dosyasına yüklenmiştir. Yaratıcı yazma dışında araştırmanın diğer amaçlarını ilgilendiren sonuçlar kapsam dışı bırakılmakla birlikte sonuçlara ilişkin benzeşen ifadeler ortak kodlar altında toplanmıştır.

4. Tema ve kodlara göre veriler düzenlenmiştir. Bir önceki aşamada geliştirilmiş olan genel ifadeler Excel dosyasında “*yazar(lar), yıl, tez numarası/yayımlandığı dergi, yayın türü, başlık, konu, amaç, yöntem, desen, çalışma grubu, örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi, sonuç, notlar*” sütun başlıklarına göre kodlanmış ve yerleştirilmiştir.
5. Temalar araştırma soruları altında organize edilmiştir. Araştırmanın temel amacı ekseninde belirlenmiş olan alt sorulara göre temalar şekillendirilmiştir.
6. Veriler tema ve kodlara göre yorumlanmıştır. Elde edilen, ayrıntılı biçimde tanımlanan bulgular yorumlanmıştır. Bu aşamada araştırma sorularına cevap olacak, araştırma amacını doğrudan ilgilendiren bulgular yeniden değerlendirilerek yeniden ayıklama işlemi yapılmıştır. Ayrıca yorumlar karşılaştırma, açıklama ve örneklemelerle desteklenmiştir.
7. Nitel veriler sayısal olarak çözümlenmiş, çözümlene sonucunda ulaşılan sayısal değerler görsel unsurlarla sunulmuştur.
8. Bulgular, araştırma sorularına cevap olacak biçimde yorumlanmıştır. Kapsam dâhilindeki çalışmalara ilişkin bulgular frekans, yüzde tabloları ve grafikler aracılığıyla yansıtılmıştır. Tablo ve grafiklerin altına ilgili açıklamalar verilmek suretiyle alanyazın bilgileri de dikkate alınarak bulgular yorumlanmıştır. Bulguların yorumlanmasında Gökteş vd.’nin (2012) çalışmasından da yararlanılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Türkiye’de yapılmış olan lisansüstü tezler ve Türkiye kaynaklı dergilerde yayımlanmış çalışmalar kapsama dâhil edilmiştir. Bununla birlikte 2005 ile 2021 yılları arasındaki çalışmalarla sınırlandırılmıştır. 2022 tarihli çalışmalar, yıl tamamlanmadığından dolayı incelemeye alınmamıştır.

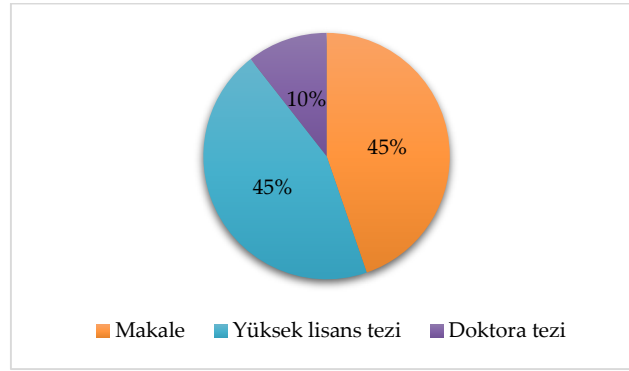
Bulgular

Bu bölümde, araştırmalardan derlenen verilerin çözümlenmesi sonucunda ulaşılan bulgular frekans/yüzde tabloları ve grafiklerden yararlanarak aktarılmıştır. Bulgular tür incelemesi, içerik incelemesi, yöntem incelemesi ve sonuç incelemesi olmak üzere dört ana başlıkta gruplandırılmıştır. Her tablonun ya da grafiğin altında yansıttıkları bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Tür İncelemesine Dair Bulgular

Yaratıcı Yazma Araştırmalarının Yayın Türlerine Göre Dağılımları:

Türkiye’de 2005-2021 yılları arasında yaratıcı yazma ile ilgili olan tamamlanmış 123 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmaların makale ve lisansüstü tezler bakımından dağılımları Grafik 1’de gösterilmiştir.

Grafik 1. Araştırmaların Yayın Türüne Göre Dağılımı

Grafik 1’de görüldüğü üzere yaratıcı yazma ile ilgili akademik çalışmaların %45’i makale, %45’i yüksek lisans tezi olup doktora tezleri ise %10’luk dilimi kapsamaktadır.

İçerik İncelemesine Dair Bulgular

İncelenen araştırmalarda yaratıcı yazmanın terminolojik ele alınma biçimine ve çalışmaların temel eksenini oluşturan konuların dağılımına ilişkin bulgular bu başlık altında yer almaktadır.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Yaratıcı Yazma için Kullanılan Terimler:

Yapılmış çalışmalarda yaratıcı yazma kavramının nasıl nitelendirildiği, ne açıdan ele alındığı incelenmiş olup yaratıcı yazma için araştırmacıların tercih ettiği terimler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Araştırmalarda Yaratıcı Yazma için Kullanılan Terimler

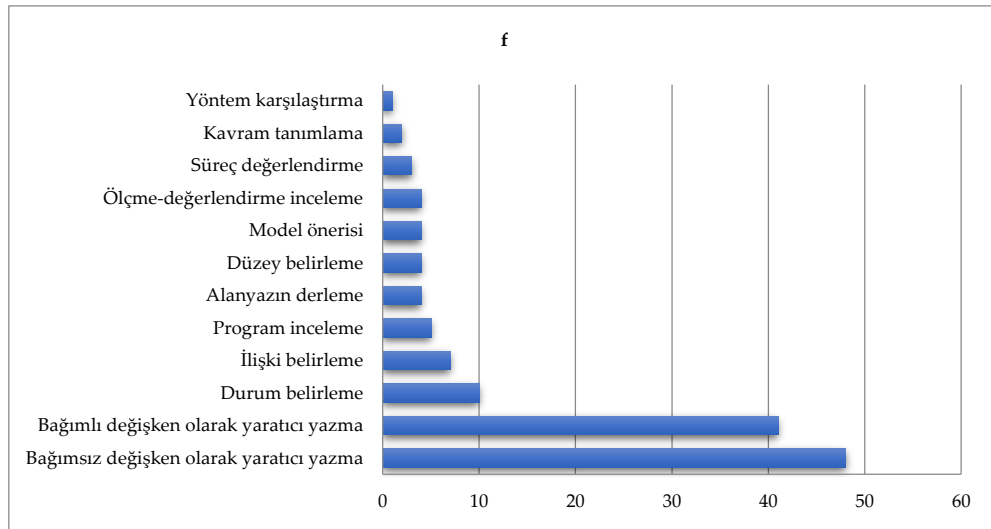
Terim Olarak Ele Alınışı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Beceri	46	37,4
Yaklaşım/Yöntem/Teknik	27	22
Etkinlik	16	13
Çalışma	15	12,2
Uygulama	8	6,5
Ürün	6	4,9
Başarı	4	3,3
Süreç	1	0,8
Toplam	123	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere çalışmalarda yaratıcı yazmayı niteleyen “beceri” sözcüğü %37,4 oranında diğer terimlerden büyük bir farkla daha sık kullanılmıştır. Yine yaratıcı yazma kavramını tanımlamada sırasıyla yaklaşım/yöntem/teknik (%22), etkinlik (%13), çalışma (%12,2), uygulama (%6,5), ürün (%4,9) ve başarı (%3,3) isimlendirmelerinin de tercih edildiği görülmektedir. Tabloda dikkat çeken nokta ise yaratıcı yazma kavramına süreç vurgusunu doğrudan yapan yalnızca bir çalışmanın bulunmasıdır.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Konu Eğilimleri:

Yaratıcı yazma araştırmalarında odaklanılan konular Grafik 2’de gösterilmiştir. Kapsama alınan araştırmaların bazıları birden fazla konuya değinmiştir. Bu nedenle çalışmaların konu eğilimleri için birden fazla başlık altında işaretleme yapılmıştır.

Grafik 2. Araştırmaların Konu Eğilimleri

Yaratıcı yazma araştırmaları en fazla bağımsız değişken olarak yaratıcı yazma (f=48) ve bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma (f=41) konularını ele almıştır. Bunları sırasıyla durum belirleme (f=10), ilişki belirleme (f=7), program inceleme (f=5), alanyazın derleme (f=4), düzey belirleme (f=4), model önerisi (f=4), ölçme-değerlendirme inceleme (f=4), süreç değerlendirme (f=3), kavram tanımlama (f=2) ile ilgili konular izlemektedir. Yöntem karşılaştırması konusunda ise bir çalışma yapılmıştır.

Yöntem İncelemesine Dair Bulgular

Bu başlık altında yaratıcı yazma araştırmalarının yöntem, desen, örneklem özellikleri, örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri ele alınmıştır.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Yöntem Eğilimleri:

İncelenen araştırmaların konularının yöntemlerine göre dağılımları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Araştırma Konularının Yönteme Göre Dağılımı

Konular	Yöntem				Toplam (f)
	Nicel (f)	Nitel (f)	Karma (f)	Derleme (f)	
Bağımsız değişken olarak yaratıcı yazma	33	5	10	-	48
Bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma	22	3	15	1	41
Durum belirleme	2	6	-	2	10
İlişki belirleme	5	1	1	-	7
Program inceleme	1	4	-	-	5
Alanyazın derleme	-	-	-	4	4
Düzyer belirleme	2	2	-	-	4
Model önerisi	-	4	-	-	4
Ölçme-değerlendirme inceleme	1	3	-	-	4
Süreç değerlendirme	1	1	1	-	3
Kavram tanımlama	-	2	-	-	2
Yöntem karşılaştırma	-	1	-	-	1

Tablo 3'e göre nicel yöntemin kullanıldığı araştırmalar ilk sıralarda bağımsız değişken olarak yaratıcı yazma (f=33), bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma (f=22) olmak üzere sırasıyla ilişki belirleme (f=5), durum belirleme (f=2), düzey belirleme (f=2), ölçme-değerlendirme (f=1), program inceleme (f=1), süreç değerlendirme (f=1) konularını ele almıştır. Nitel araştırmalar, diğer yöntemlerin kullanıldığı araştırmalardan farklı olarak belirli konularda yoğunlaşmamış olup konular bağlamında daha dengeli bir dağılım göstermektedir. Nitel araştırmaların en sık durum belirleme (f=6) konusu üzerinde yapıldığı görülür. Ele alınmış diğer konular ise bağımsız değişken olarak yaratıcı yazma (f=5), model önerisi (f=4), program inceleme (f=4), bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma (f=3), ölçme değerlendirme (f=3), kavram tanımlama (f=2), ilişki belirleme (f=1), süreç değerlendirme (f=1), yöntem karşılaştırmadır (f=1). Karma yöntemli çalışmalar en sık bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma (f=15) ve bağımsız değişken olarak yaratıcı yazmayı (f=10) konu edinmiş olup durum belirleme, ilişki belirleme ve süreç değerlendirme konularıyla ilgili birer karma yöntemli çalışma yapılmıştır. Derleme çalışmalarda sırasıyla alanyazın derleme (f=4), durum belirleme (f=2) ve bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma (f=1) konuları tercih edilmiştir. Diğer konularda derleme çalışmalarına rastlanmamıştır.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Kullanılan Desen Eğilimleri:

Tablo 4 yaratıcı yazma araştırmalarında kullanılan yöntem ve desenlere ilişkin dağılımları yansıtmaktadır.

Tablo 4. Araştırmaların Yöntem ve Desenlere Göre Dağılımı

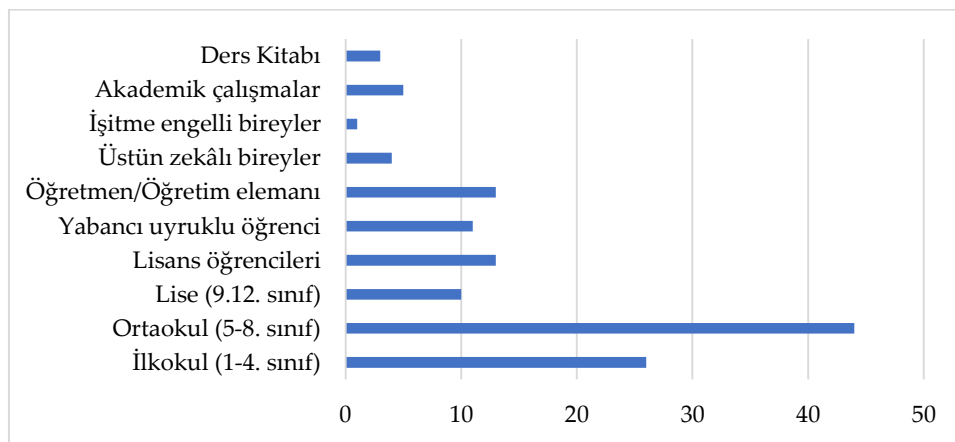
Yöntem	f	%	Desen	f	%
Nicel (deneysel)	46	37,4	Yarı deneysel	31	25,2
			Tam deneysel	15	12,2
Nicel (deneysel olmayan)	14	11,4	Betimsel	6	4,88
			Tarama	6	4,88
			Korelasyon	2	1,63

Nitel	33	26,8	Durum çalışması	13	10,6
			Olgu bilim	10	8,13
			Eylem araştırması	7	5,63
			Kuram oluşturma	3	2,44
Karma	23	18,7	Açımlayıcı	10	8,13
			Çeşitleme	10	8,13
			Keşfedici	2	1,63
			Yakınsayan paralel	1	0,81
Derleme	7	5,69	Alanyazın derleme	4	3,25
			Meta-analiz	2	1,63
			Kapsam belirleme	1	0,81
Toplam	123	100	Toplam	123	100

Yaratıcı yazma konulu çalışmalardan en sık nicel yöntemin kullanıldığı tespit edilmiştir. Diğer çalışmalar ise sırasıyla nitel, karma ve derleme yöntemlerle tamamlanmıştır. Tablo 4 incelendiğinde yaratıcı yazma konulu çalışmaların %37,4'ünün nicel/deneysel, %26,8'inin nitel, %18,7'sinin karma, %11,4'ünün nicel/deneysel olmayan ve %5,69'unun derleme yöntemleriyle yapıldığı görülmektedir. Yine Tablo 4'te nicel çalışmalarda öncelikli olarak yarı deneysel (f=31), ikinci sırada tam deneysel desenlerin (f=15) kullanıldığı verileri bulunmaktadır. Deneysel olmayan nicel çalışmalarda betimsel (f=6), tarama (f=6) ve korelasyon (f=2) desenlerinin tercih edildiği görülür. Nitel çalışmalarda sırasıyla, durum çalışması (f=13), olgu bilim (f=10), eylem araştırması (f=7) ve kuram oluşturma (f=3) desenleri uygulanmıştır. Karma yöntemli çalışmalarda açımlayıcı (f=10), çeşitleme desenlerinin (f=10) ayrıca keşfedici (f=2) ve yakınsayan paralel desenlerin (f=1) kullanıldığı görülmektedir. Diğer yöntemlere nazaran daha az başvurulmuş olan derleme yönteminde alanyazın derleme deseni (f=4) meta-analize (f=2) göre daha sık tercih edilmiştir. Bir çalışmada ise kapsam belirleme deseni kullanılmıştır.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Örneklem Özellikleri:

Yaratıcı yazma araştırmalarında hedef kitle ve örneklem büyüklüklerine ilişkin bulgular Grafik 3 ile yansıtılmıştır.

Grafik 3. Araştırmalarda Hedef Kitle

Yaratıcı yazma çalışmalarının hedeflediği kitlenin yer aldığı Grafik 3 incelendiğinde, araştırmaların çalışma grubunu büyük oranda ortaokul (f=44), ikinci sırada ilkokul (f=26) öğrencilerinin oluşturduğu görülür. Bu değerlerle karşılaştırıldığında, çalışma grubuna lise öğrencilerini alan çalışmaların (f=10) yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir. Lisans öğrencileri (f=13) ve yabancı uyruklu öğrenciler (f=11) üzerine yapılan çalışma sayılarının birbirine yakın olduğu görülür. Öğretmenler ve öğretim elemanları üzerine yapılan çalışma sayısı 13'tür. Özel eğitim gerektiren üstün zekâlı (f=4) ve işitme engelli (f=1) bireylerin seyrek de olsa araştırma kapsamına alınmış olması oldukça kıymetlidir. Bunlara ek olarak akademik çalışmaları (f=5), ders kitaplarını (f=3) hedef kitle olarak belirlemiş olan yaratıcı yazma konulu araştırmalar bulunmaktadır.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Örneklem Büyüklükleri:

Araştırmaların örneklem büyüklüklerinin yöntemlere göre dağılımı Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaların Örneklem Büyüklüklerine Göre Dağılımı

<i>Örneklem Büyüklüğü</i>	<i>Nicel</i>		<i>Nitel</i>		<i>Karma</i>		<i>Derleme</i>		<i>Toplam</i>	
	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>
1-20 arası	3	5	14	46,7	5	21,7	2	50	24	20,5
21-40 arası	13	21,7	3	10	5	21,7	1	25	22	18,8
41-60 arası	17	28,3	6	20	8	34,8	1	25	32	27,4
61-80 arası	12	20	4	13,3	3	13	-	-	19	16,2
81-100 arası	6	10	-	-	1	4,4	-	-	7	5,98
101-300 arası	8	13,3	-	-	-	-	-	-	8	6,84
300'den fazla	1	1,7	1	3,3	1	4,4	-	-	3	2,56
Belirtilmemiş	-	-	2	6,7	-	-	-	-	2	1,71
Toplam	60	100	30	100	23	100	4	100	117	100

Tablo 5'te görüldüğü üzere yapılan çalışmaların %27,4'ü 41-60 sayı aralığında örneklem büyüklüğüne sahiptir. Bu çalışmaları, %20,5 ile 1-20 arası, %18,8 oranı ile 21-40 arası, %16,2 ile 61-80 arası, %6,84 ile 101-300 arası, %5,98 ile 81-100 arası örnek büyüklüğüne sahip olan çalışmalar takip etmektedir. Sayısı 300'ün üzerinde olan örnekleme ulaşan çalışma oranı %2,56'dır. Çalışmaların %1,71'inde örneklem büyüklüğü belirtilmemiştir. Nicel (%28,3) ve karma yöntemli çalışmalarda (%34,8) 41-60 aralığındaki örneklem büyüklükleri diğer sayı aralıklarına göre daha baskındır. Nitel (%46,7) ve derleme (%50) yöntemli çalışmaların yarıya yakını "1-20 aralığı" örneklem büyüklüğüne sahiptir.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Kullanılan Veri Toplama Araçları:

Yaratıcı yazma araştırmalarının büyük bir kısmında birden fazla ölçme aracı kullanılmış; yaratıcı yazmanın yanı sıra farklı değişkenlerle ilgili veriler de toplanmıştır. Tablo 6'ya araştırmalarda yaratıcı yazmayla doğrudan ilgili olan veri toplama araçlarının dağılımları yansıtılmıştır.

Tablo 6. Araştırmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

<i>Veri Toplama Aracı</i>	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>
Yazılı anlatım değerlendirme formu	78	40,2
Ölçek	51	26,3
Görüşme formu	26	13,4
Gözlem formu	8	4,12
Anket	7	3,61
Başarı testleri	7	3,61
Doküman	5	2,58
Günlük	3	1,55
Alternatif araçlar	9	4,64
Toplam	194	100

Tablo 6’da görüldüğü üzere en fazla tercih edilen ilk üç veri toplama aracı yazılı anlatım değerlendirme formu (%40,2), ölçek (%26,3) ve görüşme formudur (%13,4). Diğer veri toplama araçları ise gözlem formu (%4,12), anket (%3,61), doküman (%2,58) ve gündüktür (%1,55). Başarı testinin (%3,61) seyrek kullanılmasının en önemli gerekçesi yazılı anlatım ürünlerini değerlendirmeye uygun olmayışıyla açıklanabilir. Alternatif ölçme araçları ise %4,64 oranında kullanılmıştır.

Yaratıcı Yazma Araştırmalarında Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri:

Tablo 7’de yaratıcı yazma araştırmalarında kullanılan yöntemlere göre veri analiz yöntemlerinin dağılımı sunulmuştur.

Tablo 7. Araştırmaların Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

<i>Veri Analiz Yöntemi</i>	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>	<i>Veri Analiz Yöntemi</i>	<i>(f)</i>	<i>(%)</i>
<i>Nicel veri analizleri (Betimsel)</i>			<i>Nitel veri analizleri</i>		
Frekans/Yüzde	44	15,6	İçerik analizi	30	11,3
Standart sapma/ortalama	25	8,87	Betimsel analiz	18	7,09
Grafik	18	6,38	Meta-sentez	2	0,71
<i>Nicel veri analizleri (Kestirimsel)</i>			Tematik analiz		
T testi	60	21,3	Metafor analizi	1	0,35
Parametrik olmayan testler	25	8,87	Söylem analizi	1	0,35
ANOVA	21	7,45	Belirtilmemiş	1	0,35
Korelasyon	11	3,9			
Faktör analizi	7	2,48			
Kovaryans	5	1,77			
Diğer	7	2,48			
Toplam	282	100			

Çalışmalarda veri analiz yöntemlerinden nicel kestirimsel çalışmalar t testini, nicel betimsel çalışmalar frekans/yüzdeyi, nitel çalışmalar ise içerik analizini en sık kullanmıştır. Tablo 7 incelendiğinde çalışmalarda betimsel nicel veri analizlerinden frekans ve yüzde %15,6, standart sapma/ortalama %8,87, grafikler ise %6,38 oranında; kestirimsel nicel analizlerden t testi %21,3, parametrik olmayan testler %8,87, ANOVA (%7,45), korelasyon %3,9, faktör analizi %2,48, kovaryans %1,77, diğer analiz yolları ise %2,48 oranında kullanılmıştır. Nitel veri analizinde içerik analizinin %11,3’lük oranla diğer nitel analiz çeşitlerine nispeten daha sık tercih edildiği görülmektedir. Betimsel

analiz %7,09, meta-sentez ve tematik analiz %0,71, metafor analizi ve söylem analizlerinin yapıldığı çalışmalar ise %0,35'lik paya sahiptir. Kapsama alınan çalışmalardan biri ise kullandığı analiz yolunu bildirmemiştir.

Sonuçlara Dair Bulgular

Yaratıcı yazma araştırmalarının sonuç bölümleri incelenmiş, bundan hareketle sonuç bölümlerinde ele alınan her boyut bir cümle hâlinde sonuç maddesi olarak yazılmıştır. Yaratıcı yazma ile ilgili olmayan sonuçlar kapsam dışı bırakılmış; toplam 60 sonuç maddesine ulaşılmıştır. Çalışmaların sonuç ve tartışma kısmından hareketle oluşturulan cümleler, kod listesinde, sıklık değerleri belirtilmek suretiyle Tablo 8 başlığında yansıtılmıştır.

Tablo 8. Araştırmalarda Ulaşılan Sonuçlar

<i>Sonuç Kod Listesi</i>	<i>(f)</i>
1 Kullanılan yaklaşım yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	31
2 Yaratıcı yazma etkinlikleri yazılı anlatım becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	15
3 Yaratıcı yazma etkinlikleri yazmaya karşı tutumları olumlu yönde etkilemiştir.	14
4 Yaratıcı yazma becerileri cinsiyete göre farklılık göstermektedir.	7
5 Kullanılan yaklaşım yaratıcı yazma tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir.	6
6 Yaratıcı yazma etkinlikleri derse ilişkin tutumları olumlu yönde etkilemiştir.	6
7 Yaratıcı yazma etkinlikleri akademik başarıyı olumlu yönde etkilemiştir.	4
8 Yaratıcı yazma etkinlikleri öykü yazma becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	4
9 Yaratıcı yazma etkinlikleri yazma öz yeterlik algılarını olumlu yönde etkilemiştir.	4
10 Öğrencilerin yaratıcı yazmaya ilişkin görüşleri olumludur.	4
11 Yaratıcı yazma etkinlikleri yaratıcı düşünme becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	4
12 Yetenek alanlarına göre yaratıcı yazma düzey ve nitelikleri değişmektedir.	3
13 Öğrenciler yaratıcı yazma becerilerinde yetersizdir.	3
14 Yaratıcı yazma etkinlikleri yazma motivasyonlarını olumlu yönde etkilemiştir.	3
15 Yaratıcı yazma becerileri sosyoekonomik düzeye göre değişmektedir.	3
16 Yaratıcı yazma becerileri anne-baba eğitim düzeyine göre değişmektedir.	3
17 Türkçe öğretim programında yer alan kazanımlar yaratıcı yazma becerisi bakımından yetersizdir.	3
18 Öğretmenler yaratıcı yazma etkinliklerini değerlendirme konusunda yeterli değildir.	2
19 Öğretmenlerin yaratıcı yazmanın önemine ilişkin görüşleri olumludur.	2
20 Yaratıcı yazma etkinlikleri akademik başarıyı etkilememiştir.	2
21 Yaratıcı yazma etkinlikleri eleştirel düşünme becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	2
22 Yaratıcı yazma etkinlikleri ileri okuma becerilerini geliştirmiştir.	2
23 Yaratıcı yazma etkinlikleri yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde öğrencilerin yazma süreçlerini olumlu yönde etkilemiştir.	2
24 Yaratıcı yazma etkinlikleri yaratıcı yazma erişilerini artırmıştır.	2
25 Yaratıcı yazma becerileri okuma alışkanlığına göre değişmektedir.	2
26 Yaratıcı yazma etkinliklerinin değer eğitimine katkısı olmuştur.	2
27 Öğretmenler yaratıcı yazma etkinliklerini uygulama konusunda yeterli değildir.	2
28 Yaratıcı yazma becerisi tercih edilen kitap türüne göre değişmektedir.	1
29 Yaratıcı yazma becerileri cinsiyete göre değişmemektedir.	1
30 Yaratıcı yazma etkinlikleri derse ilişkin tutumları etkilememiştir.	1
31 Masallar yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	1
32 Yaratıcı yazma etkinlikleri problem çözme becerilerini olumlu olarak etkilemiştir.	1
33 Yaratıcı yazma etkinlikleri yabancı dil öğretiminde başarıyı olumlu yönde etkilemiştir.	1
34 Yaratıcı yazma becerileri öğrenim görülen okula göre değişmektedir.	1
35 Yaratıcı yazma etkinlikleri okuduğunu anlama becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	1
36 Yaratıcı yazma etkinlikleri yaratıcı okuma başarılarını artırmıştır.	1
37 Yaratıcı yazma etkinlikleri yazma eğilimlerini etkilemiştir.	1

38	Yaratıcı yazma etkinlikleri yazma eğilimlerini etkilememiştir.	1
39	Yaratıcı yazma etkinlikleri yazma kaygılarını azaltmıştır.	1
40	Yaratıcı yazma etkinlikleri yazma kaygılarını etkilememiştir.	1
41	Kullanılan yaklaşım yaratıcı yazma becerilerini etkilememiştir.	1
42	Yaratıcı yazma ile yaratıcı düşünme becerileri arasında pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır.	1
43	Yaratıcı yazma becerileri anne-baba eğitim düzeyine göre değişmemektedir.	1
44	Öğrenciler orta düzeyde yaratıcı yazma becerisine sahiptir.	1
45	Yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algıları arasında yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur.	1
46	Serbest ortamın sağlanması öğrencilerin yaratıcı yazılar ortaya koymasına imkân sağlamıştır.	1
47	Öğretmen yetiştirmede yaratıcı yazmanın eğitimine önem verilmemektedir.	1
48	Yaratıcı yazma etkinlikleri çocuğun dil gelişimini olumlu yönde etkilemektedir.	1
49	Türkçe ders kitapları yaratıcı yazma etkinlikleri bakımından yetersizdir.	1
50	Yaratıcı yazma üst bilişsel becerileri olumlu yönde etkilemiştir.	1
51	Türkçe dersi akademik başarıları yüksek öğrenciler, dilbilgisi, yazım ve noktalama ve genel görünüm kurallarına uygun metinler üretmektedir.	1
52	Yaratıcı yazma etkinlikleri yazım ve noktalamayı olumlu yönde etkilemiştir.	1
53	Öğretmenler yaratıcı yazmanın karmaşık bir süreç olduğunu kabul ederler.	1
54	Müzik yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	1
55	Yaratıcı yazma etkinlikleri akademik yazma becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.	1
56	Yazma konuları hazır olarak verildiğinde öğrencilerin yaratıcılıkları sınırlanmaktadır.	1
57	Yaratıcı yazma becerisi ile günlük tutma arasında ilişki bulunmaktadır.	1
58	Yaratıcı yazma konusu tezlerden kronolojik olarak erken tarihli olanlar diğerlerine oranla daha özgündür.	1
59	Yaratıcı yazma etkinlikleri öğrencilerin sözel yaratıcılıklarını olumlu yönde etkilemiştir.	1
60	Yaratıcı yazma etkinlikleri öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını etkilememiştir.	1

Tablo 8 başlığıyla gösterilen 60 maddelik sonuç kodları listesinde çalışmaların ilk üç maddede kümelendiği görülmüş, bu maddelerin ilki "*Kullanılan yaklaşım yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.*" olarak saptanmıştır. Bu ifade, bağımsız değişkenin yaratıcı yazma becerisine etkisinin araştırıldığı ve bu etkinin pozitif yönlü olduğu çalışmalara işaret etmektedir. Birbirinden farklı yaklaşım, yöntem veya tekniğin yaratıcı yazma becerilerine etkisini belirlemeyi amaçlayan 32 çalışma bulunmaktadır. Bunlardan 31'i deneysel müdahalenin yaratıcı yazma becerilerini olumlu olarak etkilediği, biri ise (41. madde) bağımsız değişkenin yaratıcı yazma becerisini etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Çalışmalar, ikinci sırada "*Yaratıcı yazma etkinlikleri yazılı anlatım becerilerini olumlu yönde etkilemiştir.*" cümlesi altında kümelenecek olup 15 çalışma bu sonuca ulaşmıştır. Üçüncü madde ise "*Yaratıcı yazma etkinlikleri yazmaya karşı tutumları olumlu yönde etkilemiştir.*" cümlesiyle ifade edilmiştir ve 14 çalışma bu madde altında toplanmıştır. Buna karşılık yaratıcı yazma etkinliklerinin yazmaya tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşan bir çalışma bulunmaktadır.

Bağımlı değişkenin yaratıcı yazmaya ilişkin tutumlara etkisini araştıran çalışmaların tümü bu etkinin olumlu yönde olduğu (f=6) sonucunu belirtmiştir (5. madde). Yaratıcı yazma becerilerinin cinsiyete göre değiştiğini (f=7), cinsiyete göre değişmediğini (f=1); anne-baba eğitim düzeyine göre değiştiğini (f=3), anne-baba eğitim düzeyine göre değişmediğini (f=1) ifade eden çalışmalar bulunmaktadır. Yaratıcı yazma becerilerinin yetenek alanına (f=3), sosyoekonomik düzeye (f=3), okuma alışkanlığına (f=2), tercih edilen kitap türüne (f=1), öğrenim görülen okula (f=1) göre değiştiği

sonuçlarına çalışmalarda rastlanmıştır. Yaratıcı yazma etkinliklerinin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği (f=4), bu etkinliklerin akademik başarıyı etkilemediği (f=2) çalışma sonuçları arasında yer alır. Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisini (f=4), öz yeterlik algısını (f=4), yaratıcı düşünme becerisini (f=4), yazma motivasyonunu (f=3), eleştirel düşünme becerisini (f=2), ileri okuma becerisini (f=2), yazma sürecini (f=2) yazma erişisini (f=2), değer eğitimi (f=2), problem çözme becerisini (f=1), yabancı dil öğretimi başarısını (f=1), okuduğunu anlamayı (f=1), yaratıcı okuma başarısını (f=1), çocuğun dil gelişimini (f=1), yazım ve noktalamayı (f=1), üst bilişsel becerileri (f=1), akademik yazma becerisini (f=1), sözel yaratıcılığı (f=1) olumlu yönde etkilediği sonuçları alanyazına eklenmiştir. Yaratıcı yazma etkinliklerinin yazma eğilimini (f=1) ve kaygısını (f=1) etkilediğini ifade eden çalışmalar olduğu gibi yazma eğilimine (f=1) ve kaygısına (f=1) etkisi olmadığını belirten çalışma sayısı birbirlerine denktir. Yaratıcı yazmaya ilişkin öğrenci görüşlerinin (f=4) ve öğretmen görüşlerinin olumlu olduğu (f=2), araştırmalarda belirlenmiştir. Çalışmalarda öğretmenlerin yaratıcı yazma etkinliklerini uygulamada (f=2) ve değerlendirmede (f=2) yetersiz olduğu; öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin yetersiz (f=3) ve orta düzeyde (f=1) olduğu belirtilmiştir.

Türkçe dersine ait yaratıcı yazma kazanımlarının (f=1), Türkçe ders kitaplarının yaratıcı yazma etkinliklerinin (f=1) yetersiz olduğu çalışmalarda ifade edilmiştir. Masalların (f=1), serbest ortamın (f=1) ve müziğin (f=1) yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilediğini ifade eden çalışmalar bulunmaktadır. Yaratıcı yazma ve yaratıcı düşünme (f=1), yazma öz yeterlik algıları (f=1), günlük tutma (f=1) pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Öğretmen yetiştirmede yaratıcı yazma eğitimine önem verilmediği (f=1), yaratıcı yazma konulu tezlerden kronolojik olarak erken tarihli olanların daha sonra yapılan çalışmalara oranla daha özgün olduğu (f=1), yazma konularının hazır olarak verilmesinin yaratıcılığı sınırladığı sonuçları ifade edilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada 2005 ile 2021 yılları arasında, yaratıcı yazma konusunda Türkiye’de yapılmış 55 yüksek lisans, 13 doktora tezi ile Türkiye adresli dergilerde yayımlanmış 55 makale incelenmiştir. Yüksek lisans ve makalelere nazaran doktora düzeyinde araştırmanın az olduğu görülmektedir. Kapsam dâhilinde ve ulaşılmış çalışmalar sınırlılığında, 2000’li yıllardan itibaren akademik araştırmalara konu edildiğini söyleyebileceğimiz yaratıcı yazma hususuna 2010 yılına kadar fazla değinilmediği, 2005’ten 2021 yılına kadar zaman dizini açısından bakıldığında çalışmalarda sayısal anlamda istikrarlı bir artış ya da denge olmadığı söylenebilir.

Araştırma kapsamına alınan çalışmalarda hatta kimi zaman aynı çalışmada, yaratıcı yazma hem amaç hem araç olarak ya da hem strateji hem de sonuç olarak kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, araştırmacıların yaratıcı yazmanın tanımlanmasında ‘beceri’ sözcüğü üzerine yoğunlaştığına işaret etmektedir. Beceri, herhangi bir konu üzerinde bilgi edinmeyi ve bu bilginin uygulamaya

konduğu bir süreci gerektirmektedir. Bu durumun yaratıcı yazma açısından da geçerli olduğunu söylemek mümkündür. Geçmişte yaratıcı yazarlığın doğuştan getirilen bir yetenek olduğu anlayışı hâkim olsa da artık yaratıcı yazmanın çeşitli boyutlarının öğrenme ve üzerinde çalışma yoluyla geliştirilebileceği görüşü kabul görmektedir (Gülsoy, 2016; İpşiroğlu, 2006; Oza, 2019; Spatz, 2012). Akademik çalışmalarda yaratıcı yazma için ‘yaklaşım/yöntem/teknik’ isimlendirmelerinin ikinci sırada kullanıldığı belirlenmiştir. Terimsel bağlamda nüanslarla ayrılan yaklaşım, yöntem ve teknik sözcükleri, bu araştırma kapsamında, aynı başlık altında gruplandırılmıştır. Çalışmalar, aynı anlamda olmasa da birbirine paralel, bu üç kavramı bir yol, yordam, müdahale, bakma biçimi olarak ele almıştır. Özellikle deneme modelli çalışmalarda bu kavramların daha sık kullanılması dikkati çekmektedir. Başka bir ifadeyle yaratıcı yazmayı, yazma sürecini farklılaştırmak amacıyla bir yol olarak uygulayan çalışmalar bu terimlere rağbet etmiştir. Yaratıcı yazmayla ilgili olarak ‘etkinlik, çalışma, uygulama’ isimlendirmeleri ise onun işlemsel sürecinde gerçekleşen davranışlar dizisinin altını çizmektedir. Az sayıda olsa da yaratıcı yazmayı ‘ürün’ olarak kabul eden çalışmalar bulunmaktadır. Bu durum, bazı çalışmaların yaratıcı yazma becerisinin sonucuna ve somut olan kısmına odaklandığını göstermektedir. Ayrıca yazma çalışmalarını tanımlamak için ‘başarı’ sözcüğünü kullanan araştırmaların bazıları sadece elde edilen ürünleri bazıları ise ürünlerle birlikte yazma sürecini de inceleyip değerlendirmeye dâhil etmiştir. Yaratıcı yazmanın ‘süreç’ olma niteliğinin altını çizen yalnızca bir çalışmanın tespit edilmiş olması araştırmanın dikkat çekici sonuçlardan biridir. Her kavram veya olgu gibi yaratıcı yazmanın zihinde tasavvuru, onun için kullanılan sözcük veya ifadeler de yansımaktadır. Bu anlamda yaratıcı yazmanın beceri olarak algılandığını, ikincil olarak da yol, usul anlayışıyla ele alındığını söylemek mümkündür. Yaratıcı yazma konulu 51 tezi incelemeye tabi tutan Konuk (2021), çalışmasında beceri, etkinlik, çalışma, uygulama, yöntem, teknik ve yaklaşım ifadelerini belirlemiştir. Örneklem büyüklüklerinin farklılığından dolayı sayısal anlamda örtüşmeler de ‘beceri’ sözcüğüne sık vurgu yapılması bakımından her iki çalışmanın sonucu benzerdir. İncelenmiş çalışmalar temelinde, konuyla ilgili terminolojinin yapılanmasına bakıldığında yaratıcı yazmanın çeşitli anlamları içeren, sınırları belirsiz bir kavram olarak ele alındığını söylemek mümkündür. Çalışmalarda yaratıcı yazma için beceri, yeti, başarı, yöntem, strateji, yaklaşım, uygulama veya teknik sözcüklerinin kullanıldığı, bunların tercihinde ise terimsel bir fikir ortaklığının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Konu bakımından yapılan çalışmaların en sık ‘bağımsız değişken olarak yaratıcı yazma’ ikinci sırada ‘bağımlı değişken olarak yaratıcı yazma’ kodları altında toplandığı görülür. Bu iki konunun neredeyse birbirine denk sayıda araştırılmış olması yaratıcı yazmanın daha çok deneme modellerinde ‘neden’ ve ‘sonuç’ kategorilerinde ele alındığını göstermektedir. Yaratıcı yazmanın, bağımsız değişken olarak incelendiği çalışma sayısının daha fazla oluşu ile Konuk’un (2021) ulaştığı “bir x unsurunun

yaratıcı yazmaya etkisini inceleyen” çalışmaların fazla olduğu bulgusu birbiriyle örtüşmemektedir. Bulgular arasındaki bu farklılık, her iki araştırmaya dâhil edilen çalışma sayısı ve türü ile ilgili olabilir. Yaratıcı yazmanın olgusal bağlamda incelenmesi ve içerik bileşenlerinin saptanmasında kavramın açıklanmasını ve tarifini netleştirmesi açısından ‘durum belirleme’ ve ‘kavram tanımlama’; konuyla ilgili araştırma sonuçlarının paylaşılması, konunun kuramsal sınırlarının belirlenerek ona bir çerçeve oluşturulması böylelikle gelecekteki araştırmaların ilerleyip şekillenmesinde zaman tasarrufu sağlaması açısından ‘alanyazın derleme’ (Creswell, 2017a); çeşitli seviye ve kademelerde yer alan öğrenen kitlelerinin hazırbulunuşluk ve potansiyellerini tanıyabilmek açısından ‘düzey belirleme’; öğretmenlere/uygulayıcılara kılavuzluk etmesi açısından uygun faaliyetlerin tasarlanıp tertip edilmesi açısından ‘model önerisi’; yaratıcı yazma sürecinin kalitesini artırma, süreç öncesi, esnası ve sonrasında eksikliklerin farkına varmaya dönük ‘ölçme-değerlendirme inceleme’ konulu çalışmalarının yeterli olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlara ek olarak süreç değerlendirme çalışmalarının çok az olması yaratıcı yazma kavramının doğasıyla uyumlu değildir. Çünkü tamamlanmış yaratıcı yazma ürünü kadar o yazının ortaya çıkışında geçirilen zihinsel aşamalar da önemlidir. Süreç değerlendirmesi çalışmalarında, bireyin yazma esnasında aktarma, ilerleme ve tekrarlama yoluyla zihnindekileri somutlaştırması; bunları yaratıcı işlemler doğrultusunda gerçekleştirmesi dikkate alınır. Yani ürünle birlikte sürecin de göz önünde bulundurulması ve değerlendirilmesi gerekmektedir (Dawson, 2007; Maltepe, 2006). Ayrıca süreç değerlendirmesinin nasıl yapılacağı hakkında fikir verebilecek çözüm önerileriyle ilgili çalışmalara rastlanmaması, alan için bir diğer boşluktur. Duruma bütünsel bakıldığında çalışmaların içerik bağlamında belli konularda kümelendiği ve konu çeşitliliğinin yeterli olmadığı söylenebilir.

Yöntem bağlamında yapılan incelemede bulgular, nicel çalışmaların baskın olduğuna, nitel ve karma yöntemli çalışmaların sayıca birbirine yakın olup yeterli olmadığına işaret etmektedir. Nicel çalışmaların ağırlıkta olduğu bulgusu Türkçe eğitimi ve dil becerileri konulu araştırmaların incelendiği çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Akaydın ve Çeçen, 2015; Erdem ve Gökçe, 2020; Göçer ve Bıyık, 2022; Karaoğlu ve Çetinkaya, 2022; Tavşanlı ve Kaldırım, 2020; Tok ve Potur, 2015; Varışoğlu, Şahin ve Göktaş, 2013). Bu durumun, çalışma sonuçlarını genelleme ve geniş örneklemelere ulaşmada kolaylık sağlama, zaman ve maliyet bakımından ekonomik olma gibi sebeplere bağlı olduğu varsayılabilir (Göktaş vd., 2012). Nicel yöntem desenlerinden deneysel çalışmalar diğerlerine göre daha fazladır. Araştırmanın bu bulgusuna benzer olarak yaratıcı yazma konulu tezlerde de deneysel desenin daha sık kullanıldığı (Konuk, 2021); süreç temelli yazma yaklaşımı konulu çalışmaların en sık yarı deneysel desende yapıldığı (Tavşanlı ve Kaldırım, 2020) sonuçları alanyazında yer almaktadır. Nicel yöntemin özellikle deneysel desenlerin tercih edilmesi yaratıcı yazma kavramını anlamlandırabilmek için çeşitli değişkenlerin, kavram bileşenlerinin

denenmesi ve tartışılması ihtiyacından kaynaklanmış olabilir. Yukarıda da ifade edildiği üzere konuyla ilgili nitel ve karma yöntemin seçildiği çalışmalar nicel çalışmalara göre daha azdır. Oysa yaratıcı yazma, içerik, aşama ve süreç gibi hususlarıyla karmaşık bir doğaya sahip olması bakımından nitel ve karma yöntemli araştırmalara daha uygundur. Nicel ve nitel desenlerin birleştirildiği karma yöntemlerin çoklu veri elde etme ve araştırma sorusunu detaylı cevaplama gibi imkânlar sağlaması açısından günümüzde kabul edilmiş üstünlükleri bulunmaktadır (Alkan, Şimşek ve Armağan-Erbil, 2019; Creswell, 2017b). Hem yazma sürecinin hem de ürünlerin değerlendirilmesi nitel yöntemleri daha fonksiyonel hâle getirmektedir. Nicel verilerle desteklenen çalışmalar, verileri gerçeğe daha yakın kılarak öznellikten de arındırmaktadır. Bunların yanı sıra incelemede alanyazın taraması, meta-analiz ve kapsam belirleme desenlerinin kullanıldığı derleme çalışmalar da tespit edilmiştir. Derleme çalışmalar özellikle yaratıcı yazma gibi bilgi ve verilerin dağınık bulunduğu hususlarda konunun kapsam alanın çizilmesi, yol haritasını çıkarılması bakımından kıymetlidir. Daha önemli olan ise kavrama hem geniş perspektiften bakabilmek hem de kavramı derin çözümlemelere tabi tutmaktır.

Değerlendirmeye alınan araştırmaların hedef kitlesini ağırlıklı olarak ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin yazma konusunda önceki sınıflara nazaran yetkin, kendini ifade etmede deneyimli olmaları, bu tür çalışmalar için daha sık tercih edilmelerinin nedeni olarak düşünülebilir. Çoban (2022), yaratıcı yazma konulu çalışmaların örnekleminin büyük oranda ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin oluşturduğunu ifade eder. Bulgular arasındaki bu fark Çoban'ın (2022) konuyu doktora tezleri sınırlılığında incelemesinden kaynaklı olabilir. Okuma, konuşma ve dinleme gibi diğer dil becerileriyle ilgili araştırmaların da büyük oranda ortaokul öğrencileri üzerine gerçekleştirildiğini ifade eden çalışmalar bulunmaktadır (Akaydın ve Çeçen, 2015; Göçer ve Bıyık, 2022; Potur ve Yıldız, 2016). Bu bakımdan çalışmalar arasında paralellik söz konusudur. Lise öğrencileri üzerine fazla çalışma yapılmamıştır. Öğrencilerin lise döneminde alanlara ayrılmaları ve üniversiteye giriş sınavı öncesi sınav hedeflerine yoğunlaşmaları onların bu tür araştırmalara dâhil edilmeleri hususunda engelleyicidir. Ana dili Türkçe olan lisans öğrencileri ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen lisans öğrencileri üzerine yapılmış çalışma sayısı denktir. Bu bulgu, konuyla ilgili büyük bir eksikliğe işaret etmektedir. Sınıf öğretmeni, Türkçe öğretmeni ve Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının yaratıcı yazma eğitimiyle içli dışlı olmaları gerektiği düşünüldüğünde, bu örneklem türünü kapsama alan daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu gün yüzüne çıkar. Öğretmenler ve öğretim elemanlarıyla ilgili yaratıcı yazma çalışmalarının varlığı, işin pratik boyutunu inceleyebilmek bakımından şarttır. Az sayıda olsa da özel eğitim öğrencileri üzerine yapılmış çalışmaların varlığı memnuniyetle karşılanması gereken bir durumdur.

Çalışmalar örneklem büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde, nicel ve karma yöntemin kullanıldığı çalışmaların en sık 41-60 aralığında, nitel çalışmaların ise en sık 1-20 aralığında örneklem

hacmine ulaştığı görülmektedir. Konuyla ilgili 300 ve üzeri örnekleme ulaşan üç çalışmanın var olması yani geniş örneklem hacmine ulaşan az çalışma olması yaratıcı yazma araştırmaları için bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Örneklem sayısında yüksek rakama ulaşmadaki en önemli güçlük Göktaş vd.'nin (2012) belirttiği üzere, resmî ve etik izin süreçlerinin oluşturduğu zaman sınırlılığıdır.

Araştırma sonuçları, yaratıcı yazmayla ilgili çalışmalarda en sık kullanılan veri toplama aracının 'kompozisyon değerlendirme formu' olduğunu göstermiştir. Kompozisyon değerlendirme formunun sık tercih edilişi, yaratıcı yazma ürünlerini ölçme değerlendirmede kullanılacak en uygun tekniklerden biri olması bakımından olağan bir sonuçtur. Kompozisyon değerlendirme formlarının kullanılması, ürünleri ayrıntılı olarak çözümlene olanağı sağlamakla birlikte amaca dönük değerlendirmede hataları azaltmaktadır. Veri toplama araçları konusunda yapılan incelemenin dikkat çeken bir diğer sonucu da üst bilişsel boyutlu dil becerisi olan yaratıcı yazma ile ilgili alternatif ölçme araçlarının az sayıda kullanılmış olmasıdır. Kavram içeriği itibarıyla bu becerinin ölçülmesinde tek yönlü veya çeşitlendirilmemiş ölçme araçlarıyla yetinilmesi yetersizlik göstergesidir, yapılmış çalışmalar yazma çalışmalarını ölçmemede çoklu kaynaklardan elde edilen dönütlerin verimliliğini kabul etmektedir (Uyar, 2016). Yaratıcı yazma konusunda düzey, durum, ilişki belirleme ve benzeri konularda çalışmaların artmasıyla alternatif ölçme araçlarında da nicelik ve nitelik olarak artış ve çeşitliliğin olacağı varsayılabilir.

Çalışma sonuçları üzerine geliştirilen kod listesinde 60 madde bulunmaktadır. Öncelikle, genel itibarıyla sonuçlara ilişkin bu kod listesi yaratıcı yazma konulu araştırmaların dağınıklığını göstermektedir. Birbirinden farklı bağımsız değişkenlerin neredeyse tümünün yaratıcı yazma üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Başka bir söyleyişle deneysel müdahalelerin mevcut uygulamalardan daha etkili olduğu sonucunu vermektedir. Yaratıcı yazma etkinliklerinin bağımsız değişken olarak denendiği çalışmaların üçü dışında hepsi bağımlı değişkeni etkilemiştir. Bu sonuçla paralel olarak Şahin ve Polatcan'ın (2019) çalışmasında, Türkçe derslerinde yaratıcı yazma uygulamalarının geleneksel öğretim yaklaşımına göre daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturduğu tespit edilmiştir. İncelenen 15 çalışmanın 14'ü yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazmaya ve yedi çalışmanın altısı Türkçe dersine yönelik tutumları olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Şahin (2019) meta-analiz çalışmasında yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrenci tutumlarını orta düzeyde etkilediği belirtmiştir. Çalışma sonuçları, öğretmen ve öğrencilerin yaratıcı yazmaya yönelik olumlu görüşlere sahip olduğunu, öğrencilerin yaratıcı yazma konusunda yetersiz olduğunu, öğretmenlerin yaratıcı yazmaya ilişkin etkinlikler ve ölçme-değerlendirme konularında yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermektedir. Bu bulgular, yaratıcı yazma kavramının öğretmen ve öğrenciler açısından olumlu algılandığını fakat beceriye dönüştürme sürecinde öğretim programındaki etkinlikler, öğretmen uygulamaları, ölçme-değerlendirme ve öğrencilerin düzeyleri gibi konuyla ilgili birçok

yanlılık ve eksikliği yansıtmaktadır. Başka bir ifadeyle yaratıcı düşünme ve dil becerilerini kullanmanın önemi teorik olarak kabul edilmiş olmasına rağmen uygulamada aksayan yönleri bulunmaktadır. Genel olarak araştırmadan elde edilen sonuçlara konu eğilimleri, kavram tanımlayıcı terimler üzerinden bakıldığında yaratıcı yazmanın sınırlarının belirsiz, sistematize edilmemiş bir kavram olduğu söylenebilir.

Öneriler

Yaratıcı yazma araştırmalarının konu bağlamında çeşitlendirilmesi öncelikli olarak önerilebilir. Yaratıcı yazma eğitiminin ancak iyi bir yazma eğitiminin üzerine kurulması gereğinin bilincinde olmak, bireyin yazma becerisini geliştirmekle kalmayıp yaratıcı yazma kavramının da eksik veya yanlış anlamlarla doldurulmasının önüne geçer. Yaratıcı yazma için ortak terminolojinin geliştirilmesi bu kapsam dâhilindeki çalışmalarda dağınıklığı engelleyecek, konuyla ilgili bulguların ardışıklığını sağlayarak gelecek çalışmaları olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Yaratıcı yazmanın süreç ve ürün olarak dikkate alınması ve tanımlamasının yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Yaratıcı yazma strateji veya yaklaşım olarak ele alınmalı, bu anlayışla yazma sürecini hedeflemelidir. Asıl amaç ortaya çıkan üründen ziyade süreç olmalıdır. Yaratıcı yazmayı öğrenmenin ve onun üzerinde çalışmanın birkaç aylık atölye çalışmaları veya yaratıcı yazarlıkla ilgili çoksatar kitaplardan daha fazlasını gerektirdiği fark edilmelidir. Sağlam okuma alışkanlığının kazandırılması, ilk, orta ve lise programlarında yaratıcı yazmanın bağımsız ders olarak planlanması yaratıcı yazma becerisinin kazandırılması noktasında daha gerçekçi ve kökten çözümler olacaktır. Bu önerinin devamı olarak öğretmen yetiştirmede yaratıcı yazmanın zorunlu ders niteliğinde öğretim programına dâhil edilmesi, yükseköğretimde yaratıcı yazma dersinin geniş bir perspektifte ele alınması, eğitim fakültelerinden diğerlerine doğru yaygınlaştırma yoluna gidilmesi, öğretmen adaylarının ve farklı disiplinlerde öğrenim gören öğrencilerin yaratıcı yazma hakkında kendini geliştirmelerine ve becerilerini keşfetmelerine imkân tanır. Yaratıcı yazma uygulamaları kadar bu becerinin ölçme ve değerlendirmesi de önemlidir. Bunun uzun soluklu bir süreç olduğu dikkate alınması ve geleneksel ölçme-değerlendirme yollarının alternatifleriyle çeşitlendirilmesi önerilebilir.

Kaynaklar

- Akaydın, Ş. & Çeçen, M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 183-198.
- Alkan, V., Şimşek, S. & Armağan-Erbil, B. (2019). Karma yöntem: Öyküleyici alanyazın incelemesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 559-582. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.5m>
- Arık, A. İ. (1990). *Yaratıcılık*. Ankara: Kültür Bakanlığı.

- Aşılıoğlu, B. (1993). *Ortaokullarda Türkçe öğretimi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Creswell, J. W. (2017a). *Nitel araştırma yöntemleri*, (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W. (2017b). *Karma yöntem araştırmalarına giriş*, (M. Sözbilir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Çalık, M. & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çoban, A. (2022). Yaratıcı yazmayla ilişkili hazırlanan doktora tezlerinin betimsel içerik analizi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 142-153. <https://doi.org/10.51725/etad.1051867>
- Dawson, P. (2007). The future of creative writing. S. Earnshaw (Ed.), *The handbook of creative writing* içinde (s. 78-90). Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Eagleman, D. & Brandt, A. (2019). *Yaratıcı tür: Fikirler dünyayı nasıl yeniden yaratıyor*, (Z. A. Tozar, Çev.). İstanbul: Domingo.
- Erdem, S. & Gökçe, B. (2020). Türkiye’de 2005-2019 yılları arasında ilkokulda Türkçe öğretimine yönelik yapılan araştırmalar üzerine bir değerlendirme. E. Y. Şahin (Ed.), *Türkçe eğitimi ve Türk edebiyatı araştırmaları* içinde (s. 287-319). Çanakkale: Paradigma Akademi.
- Göçer, A. & Bıyık, T. (2022). Dinleme becerisi ile ilgili yapılan çalışmaların genel görünümü üzerine bir inceleme. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 98-123.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G. & Reisoğlu, İ. (2012). Türkiye’de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 177-199.
- Gülsoy, M. (2016). *Büyübozumu: Yaratıcı yazarlık*. İstanbul: Can Yayınları.
- İpşiroğlu, Z. (2006). *Yaratıcı yazma: Yaratıcı yazma çalışmalarında yazınsal metinlerin işlevi*. İstanbul: Morpa.
- Karaoğlu, R. & Çetinkaya, S. (2022). İlkokul öğrencilerinin yazma becerilerine ilişkin makalelerin incelenmesi: Tematik içerik analizi. *ODÜSOBİAD*, 12(3), 2579-2602. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1099199>
- Konuk, S. (2021). Ana dili olarak Türkçe eğitimindeki yaratıcı yazma tezlerine analitik bir bakış: Kapsam belirleme incelemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(22), 706-733. <https://doi.org/10.29000/rumelide.899223>
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünlerinin değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.

- Oza, P. (2019). Employability enhancement through teaching creative writing in the time of autodidact talent. *An International Peer-Reviewed Open Access Journal of Social Sciences*, 2(3), 140-143.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*, (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Ankara: Pegem Yayınları.
- Potur, Ö. & Yıldız, N. (2016). Konuşma becerisi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*(18), 27-40.
- Sözbilir, M. & Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education*, 24(1), 3.
- Sıgır, Ü. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Spatz, G. (2012). The teachable talent. Why creative writing can be taught. *Poets & Writers Magazine*, 40(5), 102-111.
- Şahin, N. (2019). Türkçe dersi kapsamında gerçekleştirilen yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin tutumları üzerindeki etkisinin meta-analiz ile incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 115-129.
- Şahin, N. & Polatcan, F. (2019). The effect of creative writing exercises in Turkish classes on students' academic achievement: A meta-analysis. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11(2), 254-268. <https://doi.org/10.15345/ijoes.2019.02.017>
- Tavşanlı, Ö. F. & Kaldırım, A. (2020). Türkiye'de süreç temelli yazma yaklaşımı: Bir tematik analiz çalışması. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 9(1), 108-138. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.543600>
- Tok, M. & Potur, Ö. (2015). Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri (2010-2014 Yılları). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25. <https://doi.org/10.16916/aded.30614>
- Uyar, Y. (2016). Yazma becerisini geliştirmeye yönelik araştırmalar: son çeyrek asrın değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 2273-2294. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9479>
- Ültay, E., Akyurt, H. & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*(10), 188- 201. <https://doi.org/10.21733/ibad.871703>
- Varişoğlu, B., Şahin, A. & Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781. <https://doi.org/10.12738/estp.2013.3.1609>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2004). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Extended Summary

In a broad perspective, the creative work performed by individuals using their creative thinking abilities is considered as creative writing. Almost everyone has an opinion on the subject

since creative writing is an expression of skill used widely. Despite that, it is impossible to say that its definition, scope, and impact areas are entirely comprehended. It is challenging to hold the creative writing process to a certain standard. Thus, it is crucial to choose the approaches, applications, and evaluations appropriate for the process with clear and constant boundaries. However, it is essential to learn what should range under the creative writing category and what should not. Since creative writing is one of the popular concepts nowadays, its meaning and scope has expanded inevitably. As a result, this concept is misused as well as its purpose, content, and component. Due to the great number of studies and the diversity of the disciplines on which creative writing is focused, it is crucial to be capable of assessing the research on creative writing in our nation holistically. This study attempted to define the concept of creative writing, identify its scope, and the angles and ways in which they were studied, thus enabling us to observe the overall trend of the focused study subjects in our country. In addition, addressing the identified deficiencies is believed to be beneficial for the future studies. This research aimed to analyze the perception of the creative writing concept in the academic community by examining the studies focused on this topic in Turkey. Academic publications including the 2005-2021 period were reviewed for this purpose. Addressing how the creative writing-related analyses were conducted in Turkey, this study sought answers to the following questions:

1. Under the title of genre-based review, 'What is the distribution of studies on creative writing based on the publication types?'
2. Under the title of content-based review, 'What are the terms used and topics focused for creative writing in creative writing-related studies?'
3. Under the title of the methodological review, 'What are the preferred methods and patterns, sample sizes, data collection tools, and data analysis methods in studies on creative writing?'
4. Under the title of the result-based review, 'What are the study results on creative writing?'

Following Sözbilir ve Kutu's (2008) publication classification system, a form was developed as the data collection tool. The publication classification form contained modifications after adding a result part and encoding the research data. National Thesis Center of Council of Higher Education (CoHE), ERIC, Google Academic, ULAKBİM databases were employed for the creative writing-related literature review using word groups such as "writing", "creative writing", "creative writer(ship)", and "creative write". Articles derived from postgraduate theses on the subject focused were excluded; accordingly, publications' thesis formats were included in the classification. The compiled results were encoded on the publication classification form. Content analysis was used to analyze the data. The content analysis aims to reach concepts and relationships that might explain the

acquired data. In parallel with the content analysis, data compiled from the creative writing studies completed the following phases below:

1. Data were organized, and a pre-analyzed.
2. Data were encoded using concepts.
3. Data were organized based on themes and codes.
4. The themes were organized under the study questions. Themes were formalized based on the sub-questions defined in line with the primary purpose of the study.
5. Data were interpreted based on the codes-themes of 123 publications within the scope of the purpose of the study.
6. Qualitative data were analyzed numerically. The identified numerical values were presented in tables.
7. The results were interpreted to answer the study questions.

The analysis of the study findings revealed that the term "skill", describing creative writing, was used more frequently than other attributive expressions such as approach/method/technique, activity, study, execution, product, and success. Only one study emphasized the term as a 'process' in the concept of creativeness. Creative writing studies mostly focused on "creative writing as an independent variable" and "creative writing as a dependent variable." These are followed by the terms of "determining the situation", "determining the relation", "curriculum review", "literature review", "determining the level", "model proposal", "assessment-evaluation review", "process assessment", and "identifying the concept". There was only one study conducted for methodological comparison. The majority of the studies on creative writing appeared to use quantitative methodologies. However, other studies were developed by qualitative, mixed (hybrid), and compilation approaches. The study group of the researches mainly consisted of primary, secondary, and high school students, undergraduates whose native language was Turkish, foreign-national students, teachers, lecturers, and individuals in need of special education. In addition, academic studies and textbooks, as the subject of the document analysis, were identified as the target audience. In quantitative and mixed method studies, sample sizes in the '41-60' range were more prevalent than those in other intervals. Almost half of the qualitative and review studies ranged in a '1-20' sample size. The written expression evaluation form, scale, and interview form were the three approaches used mostly as the data collection tool. Among the data analysis methods more frequently preferred, quantitative predictive studies used T-test while quantitative descriptive studies used frequency/percentage, and qualitative studies used content analysis. The conclusion parts of each creative writing study were analyzed, and accordingly, each dimension discussed in the conclusion parts was confined to a one-

sentenced conclusion statement. Conclusions unrelated to creative writing were excluded. As a result, there were 60 conclusion sentences stated in total. Studies appeared to cluster in the first three statements in this category list, and these first three statements were as follows: 'The approach used has positively affected creative writing skills'; 'Creative writing activities positively affected written expression skills,' and 'Creative writing activities have positively affected attitudes towards writing,' respectively. The study findings proved that although teachers and students had positive views on creative writing, students were insufficient in creative writing, and teachers did not have enough knowledge about creative writing activities and assessment-evaluation. The outlined conclusions also included the inadequacy of the Turkish curriculum in terms of efficacy and accomplishments. These findings demonstrated that teachers and students perceived the concept of creative writing positively; however, there were several constraints to its transformation into a skill, such as curriculum activities, teaching practices, assessment-evaluation review, and student levels. When the topic is analyzed in terms of trends and terms to describe the concept based on the acquired conclusions, it is safe to say that the boundaries of creative writing are indefinite and unsystematized. Prioritizing the diversification of the creative writing studies within the context of the topic may be advised. Creative writing should be regarded as a process and product, and its definition needs to be revised. The primary objective should be the process instead of focusing on the resulting product. Conducting meta-analysis studies on creative writing can be presented as a noteworthy suggestion.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu alışmanın planlanması, yrtlmesi ve yazılı hale getirilmesinde sadece tek bir araştırmacı yer almıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacının araştırmayla ilgili diğer kişi ya da kurumlarla herhangi bir çıkar atışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma derleme türünde olduğu için etik kurul kararı gerektirmemektedir.